

บทที่ 4

ต้นทุนและรายได้ของการลงทุนปลูกมัน

การศึกษาต้นทุนของการปลูกมันได้ทำการศึกษาจากข้อมูลค่าใช้จ่ายของเกษตรกร
ที่ทำการศึกษาในอำเภอไทรโยคและอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับปีเพาะปลูก
2529/30 และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง แล้วนำ
ข้อมูลที่ได้มาคำนวณต้นทุนของการลงทุนปลูกมันเฉลี่ยต่อไร่และต่อมันกระเถาะเปลือก 1
กิโลกรัม

การจำแนกต้นทุนของการลงทุนปลูกมัน

มัน เป็นพืชยืนต้นที่ปลูกและดูแลรักษาง่ายและเนื่องจากมันจะให้ผลผลิตเมื่อมีอายุ
3 ปีขึ้นไปและจะให้ผลผลิตเพียงปีละ 1 ครั้ง ฉะนั้นในการลงทุนปลูกมัน ต้นทุนต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นสามารถแยกประเภทต้นทุนตามงวดบัญชีได้เป็น 2 ประเภท คือ รายจ่ายลงทุน
(Capital expenditures) และรายจ่ายประจำ (Revenue expenditures)

รายจ่ายลงทุนคือ รายจ่ายที่จะให้ประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชี และ
เราเรียกรายจ่ายประเภทนี้ว่าสินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์นั้นมาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้
รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด¹

รายจ่ายลงทุนสำหรับการลงทุนปลูกมัน ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์
ถาวร ซึ่งได้แก่อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก เช่น จอบ เสียม มีด เป็นต้น และค่าใช้จ่าย
จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนปีที่มันจะให้ผลผลิต ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการปลูกมัน ค่าใช้
จ่ายในการดูแลรักษาตั้งแต่ปีที่ 1-2 อันเป็นปีที่ต้นมันยังไม่ให้ผลผลิตและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่

---

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน
(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 14-15.

เกิดขึ้นตั้งแต่ปีที่ 1-2 ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จ่ายไปตั้งแต่ปีที่ 1-2 จึงเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์ในการปลูกนุ่น มากกว่า 1 ปี ของการเพาะปลูก จึงได้นำมาตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่มีผลผลิต เท่า ๆ กันทุกปี

รายการประจำคือ รายการที่ให้ประโยชน์ต้องวัดบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น

รายการประจำสำหรับการลงทุนปลูกนุ่น ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไปซึ่งเป็นปีที่ต้นนุ่นให้ผลผลิตแล้ว ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่นและ ค่าใช้จ่ายในการจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าใช้ที่ดิน และค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย

ต้นทุนของการปลูกนุ่น

ในการศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกนุ่น ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกนุ่นที่มีพื้นที่ปลูกประมาณ 3-12 ไร่ ในปีเพาะปลูก 2529/30 จำนวน 60 ราย รายละเอียดต้นทุนของการปลูกนุ่นมีดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการปลูก

ในการปลูกนุ่นจะมีค่าใช้จ่ายในการปลูกต่าง ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ค่าแรงในการจัดระยะ ขุดหลุมและปลูก ค่าต้นพันธุ์ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะเกิดขึ้นเฉพาะปีที่ 1 ของการปลูกเท่านั้น

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ใช้ปลูกนุ่นเดิมจะเป็นป่าละเมาะ จึงต้องทำการถางที่ตัดไม้ก่อน ต่อจากนั้นจึงใช้รถไถพรวนดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะปลูกนุ่นได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายในการถางที่เฉลี่ยต่อไร่ 108.75 บาท และเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างรถไถที่เฉลี่ยต่อไร่ 150 บาท รวมค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่ 258.75 บาท (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

แปลงที่	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน			ค่าต้นทุน (บาท)	จำนวนและค่าแรงจัดระยะ	
		จำนวนและค่าแรงในการถางที่		ค่าจ้างรถไถที่ (บาท)		ชุดหลุมและปลูก	
		จำนวนวัน/คน	ค่าแรง(บาท)			จำนวนวัน/คน	ค่าแรง(บาท)
1	4	10	400.-	600 .-	88.-	4	160.-
2	3	-	300.-*	450.-	66.-	5	200.-
3	6	18	720.-	900.-	132.-	12	480.-
4	3	8	320.-	450.-	66.-	6	240.-
ต้นทุนรวมทั้งสิ้น			1,740.-	2,400.-	352.-		1,080.-
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่			108.75	150.-	22.-		67.50

หมายเหตุ อัตราค่าแรงของท้องถิ่นโดยเฉลี่ยวันละ 40 บาท

* ค่าแรงจ้างเหมาไร่ละ 100.- บาท

1.2 ค่าต้นทุน เกษตรกรส่วนใหญ่จะเพาะพันธุ์เองซึ่งเมล็ดพันธุ์เกษตรกรก็จะคัดเลือกเองจากฝักและต้นที่สมบูรณ์ ซึ่งการเพาะเมล็ดพันธุ์นั้นก็เพียงแต่หว่านเมล็ดนั้นทิ้งไว้บริเวณบ้านตอนต้นฤดูฝน เมื่อฝนตกก็จะงอกงามเองโดยไม่ต้องดูแลบำรุงรักษามากนัก เกษตรกรบางรายก็จะใช้วิธีปลูกด้วยเมล็ดในแปลงปลูกล้วนเลย โดยไม่ต้องเพาะพันธุ์ก่อน แต่จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกล้วน บางรายก็ต้องซื้อต้นทุนจากเพื่อนเกษตรกรในราคาต้นละ 40-50 สตางค์ ในที่นี้จึงคิดค่าต้นทุนต้นละ 50 สตางค์ สำหรับระยะปลูก 6 x 6 เมตร ซึ่ง 1 ไร่จะสามารถปลูกได้ 44 ต้น คิดเป็นค่าต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ 22 บาท (ตารางที่ 11)

1.3 ค่าแรงในการจัดระยะ ขุดหลุมและปลูก ในการปลูกล้วนจะต้องทำการจัดระยะปลูก ขุดหลุมและปลูก ซึ่งการทำงานเหล่านี้เกษตรกรจะทำไปพร้อม ๆ กันจึงไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นค่าแรงในการจัดระยะปลูก ค่าแรงขุดหลุมและปลูกประเภทละเท่าใด การขุดหลุมปลูกของเกษตรกรก็เพียงแค่ใช้เสียมขุดหลุมเล็ก ๆ แล้วใช้กลิ้งนุ่นปลูกลงไป หลุมต่อจากนั้นใช้ดินกลบเท่านั้น ซึ่งการปลูกวิธีนี้เป็นวิธีการปลูกที่ทำกันมานานตามบรรพบุรุษ โดยไม่เห็นความสำคัญของการขุดดินขึ้นจากหลุมแล้วฝังแดดทิ้งไว้ระยะหนึ่ง เพราะเกษตรกรเห็นว่าการปลูกด้วยวิธีเดิมนั้นต้นทุนก็เจริญงอกงามดี เสียค่าใช้จ่ายในการจัดระยะ ขุดหลุมและปลูกเฉลี่ยต่อไร่ 67.50 บาท (ตารางที่ 11)

จากรายละเอียดค่าใช้จ่ายดังกล่าว ได้นำมารวมกันและคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกล้วนเฉลี่ยต่อไร่ สำหรับปีเพาะปลูก 2528/29 รวมค่าใช้จ่ายในการปลูกล้วนทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อไร่ 348.25 บาท (ตารางที่ 12)

2. ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา

2.1 ค่าแรงในการดายหญ้าพรวนดิน เนื่องจากนุ่นเป็นพืชที่ปลูกง่ายทนต่อสภาพความแห้งแล้งได้ดีโดยไม่ต้องดูแลรักษามาก และจากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกล้วน 60 ราย พบว่าการปลูกล้วนของเกษตรกรปลูกเป็นพืชรองจากพืชไร่อื่น ๆ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง พริก หน่อและข้าวโพด การดูแลรักษาต้นนุ่นจึงมีเพียงการดายหญ้าพรวนดินเพื่อไม่ให้มีการแย่งอาหารเท่านั้น โดยดายหญ้าพรวนดินเฉลี่ยปีละ 2 - 3 ครั้ง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำงานนี้และในระหว่างที่ต้นนุ่นมีอายุ 1

ตารางที่ 12 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกนุ่นเฉลี่ยต่อไร่
สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน	
ค่าแรงในการถางที่	108.75
ค่าจ้างรถไถที่	150.-
ค่าค้ำพันธุ	22.-
ค่าแรงในการจัดระยะ ขุดหลุมและปลูก	67.50
รวมค่าใช้จ่ายในการปลูก	348.25

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

-2 ปี เกษตรกรจะปลูกพืชไร่อื่นแซมด้วย เช่น ถั่วเหลือง พริกและอื่น ๆ การใส่ปุ๋ยจึงใส่สำหรับพืชไร่ที่ปลูกแซมเท่านั้น ต้นทุนจึงอาศัยบัตถุค่างจากการปลูกพืชแซม คิดเป็นค่าแรงในการดายหญ้าพรวนดินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 100.95 - 230.- บาท (ตารางที่ 13)

2.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาต้นนุ่นนอกจากค่าแรงในการดายหญ้าพรวนดินแล้วยังมีค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลรักษาต้นนุ่น อุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการปลูกนุ่นมีไม่มาก อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดูแลรักษา ได้แก่ จอบ เสียม และมีดเท่านั้น ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เหล่านี้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight Line Method) โดยถือว่าสินทรัพย์ได้ใช้งานเท่ากันทุกปีและได้ประมาณอายุการใช้งานตามความเป็นจริง คิดเฉลี่ยค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสำหรับปีที่ 1-15 ในอัตราต่อไร่ปีละ 35.67 บาท (ตารางที่ 13) รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาต้นนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 136.62 - 265.67 บาท (ตารางที่ 13)

3. ค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่น

นุ่นเป็นไม้ยืนต้นที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง ในแต่ละปีที่มีการเก็บผลผลิตจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บนุ่น การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่นซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตนุ่นของแต่ละปี ค่าใช้จ่ายในการเก็บนุ่น การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่นสามารถแยกได้ดังนี้

3.1 ค่าใช้จ่ายในการเก็บนุ่น

3.1.1 ค่าแรงในการเก็บนุ่น ต้นนุ่นเป็นต้นไม้ที่มีความสูงประมาณ 15-16 ฟุต และเนื่องจากต้นนุ่นเป็นไม้เนื้ออ่อน กิ่งนุ่นเปราะและหักง่าย ฉะนั้นในการเก็บฝักนุ่นจึงเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถและความระมัดระวังโดยใช้ไม้ตีขี้ฝักนุ่นให้หล่นลงมา การเก็บฝักนุ่นโดยทั่วไปเกษตรกรจะใช้แรงงานในครัวเรือน แต่ถ้าปีใดผลผลิตมีมากก็ต้องจ้างคนมาช่วยเก็บ เพราะถ้าฝักแก่เต็มที่แล้วเก็บช้าจะทำให้ผลผลิตเสียหาย การจ้าง

ตารางที่ 13 แสดงค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาต้นไม้โตปี สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

อายุน้ (ปี)	ค่าแรง ในการตาดหญ้าหวนดิน ¹		ค่าเลื่อมราคาอปกรณ ² (บาท)	รวมค่าใช้จ่ายในการ ดูแลรักษา
	จำนวนวัน/คน	ค่าแรง (บาท)		
1	5.7500	230.-	35.67	265.67
2	3.7500	150.-	35.67	185.67
3	3.7692	150.77	35.67	186.44
4	5.3962	215.85	35.67	251.52
5	3.2592	130.37	35.67	166.04
6	2.5237	100.95	35.67	136.62
7	4.9600	198.40	35.67	234.07
8	3.5832	143.33	35.67	179.-
9	3.7500	150.-	35.67	185.67
10	3.9190	156.76	35.67	192.43
11	4.0500	162.-	35.67	197.67
12	3.1430	125.72	35.67	161.39
13	4.00	160.-	35.67	195.67
14	4.00	160.-	35.67	195.67
15	3.00	120.-	35.67	155.67

¹อัตราค่าแรงของท้องถิ่นโดยเฉลี่ยวันละ 40 บาท

²จากตารางที่ 14

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลนน้ 60 ราย

ตารางที่ 14 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับองค์การเกษตรและค่าเสื่อมราคา สำหรับการปลูก หน่อเนื้อปลูก 5 ไร่

ลำดับที่	รายการ	จำนวนหน่วย ¹	อายุการใช้งาน ¹	ราคาต่อหน่วย ²	จำนวนเงิน	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีคิดเป็นค่าใช้จ่าย		หมายเหตุ
						ในการบำรุงรักษาปีที่ 1-15	ในการเก็บเกี่ยวปีที่ 3-15 ³	
1	จอบ	5 เล่ม	3 ปี	45	225	15.-		
2	เสียม	3 เล่ม	3 ปี	20	60	4.-		
3	มีด	5 เล่ม	3 ปี	50	250	16.67		
4	บันได	2 อัน	2 ปี	60	120	-	12.-	ข้อ 3 ในข้อ 3
	รวม					35.67	12.-	

¹อายุการใช้งานและจำนวนหน่วยได้จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูก

²ราคาต่อหน่วย เป็นราคาตลาดในปีเพาะปลูก 2529/30 ซึ่งสอบถามจากร้านค้าในจังหวัดกาญจนบุรี

³ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย/ไร่/ปี = $\frac{\text{จำนวนเงิน}}{\text{อายุการใช้งาน}} \div 5 \text{ ไร่}$

อายุการใช้งาน

แรงงานจะต้องจ้างในอัตราที่สูงกว่างานชนิดอื่น คือจ้างในอัตราเฉลี่ยวันละ 50 บาท หรือจ้างเหมาเก็บเป็นจำนวนตันในราคาตันละ 4-7 บาท ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตนุ่นของแต่ละปี ในช่วงที่ต้นนุ่นมีอายุ 3-15 ปี จำนวนแรงงานที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1.3846 วันต่อคนถึง 5.5714 วันต่อคน คิดเป็นค่าแรงในการเก็บนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 69.23 - 278.57 บาท (ตารางที่ 15)

3.1.2 ค่าภาระในการเก็บนุ่น ภาระที่ใช้ในการเก็บนุ่นจะใช้แข่งเก็บฝักนุ่นซึ่งมีราคาใบละ 15-20 บาท โดยใช้แข่งเก็บฝักนุ่นที่ตกลงมาจากต้นแล้วนำมากองรวมกันเพื่อรอการกระเทาะเปลือกต่อไป จำนวนแข่งที่ใช้ในการเก็บฝักนุ่นนี้จะมากน้อยตามจำนวนคนที่ช่วยในการเก็บนุ่น โดยจะไม่ผันแปรไปตามปริมาณผลผลิตของแต่ละปี คิดเป็นค่าภาระในการเก็บนุ่นเมื่อนุ่นเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 ต่อไร่ปีละ 10.47-25.00 บาท (ตารางที่ 15)

สำหรับภาระสำหรับบรรจุนุ่นจะใช้กระสอบบรรจุนุ่นกระเทาะเปลือกซึ่งบรรจุได้ 80-100 กิโลกรัม/กระสอบ ค่าภาระสำหรับบรรจุนี้ผู้ซื้อจะเป็นฝ่ายรับภาระเอง ดังนั้นจึงไม่นับนำมาคำนวณต้นทุน

3.2 ค่าแรงในการกระเทาะเปลือกและบรรจุ เมื่อเกษตรกรเก็บฝักนุ่นจากต้นแล้วก่อนนำออกจำหน่ายเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการกระเทาะเปลือกนุ่นออกก่อน ซึ่งการกระเทาะเปลือกนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นผู้ทำ แต่ถ้าผลผลิตมีมากก็จะต้องจ้างแรงงานในการกระเทาะเปลือกโดยจ้างในอัตรา 0.75 - 1.00 บาทต่อคน กระเทาะเปลือก 1 กิโลกรัม ซึ่ง 1 วันจะสามารถกระเทาะเปลือกได้ประมาณ 40-45 กิโลกรัม หรือจ้างในอัตราเฉลี่ยวันละ 40 บาท ทั้งนี้รวมถึงการบรรจุนุ่นใส่กระสอบด้วยซึ่งจะกระทำหลังจากกระเทาะเปลือกแล้ว ในช่วงที่ต้นนุ่นมีอายุ 3-15 ปี จำนวนแรงงานที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1.5962 - 8.1697 วันต่อคน คิดเป็นค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 63.85-326.79 บาท (ตารางที่ 15)

3.3 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ในการเก็บนุ่นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บนุ่นคือ บันได ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ฉะนั้นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ชนิดนี้จึงคิดเป็น

ตารางที่ 15 แสดงค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุภัณฑ์ แยกตามอายุนั้น สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

อายุนั้น (ปี)	ค่าภาระในการเก็บนั้น	ค่าแรงในการเก็บนั้น		ค่าแรงในการกระเทาะเปลือกและบรรจุภัณฑ์		ค่าเลือกราคาอุปกรณ์ ¹ (บาท)	รวมค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุภัณฑ์
		จำนวนวัน/คน	ค่าแรง (บาท)	จำนวนวัน/คน	ค่าแรง (บาท)		
3	11.35	1.3846	69.23	1.5962	63.85	12.-	156.43
4	10.47	2.8460	142.30	2.9942	119.77	12.-	284.54
5	15.-	3.2000	160.-	3.0705	122.82	12.-	309.82
6	10.87	3.6984	184.92	3.4105	136.42	12.-	344.21
7	15.90	4.2624	213.12	4.3772	175.09	12.-	416.11
8	21.25	4.6666	233.33	4.8022	192.09	12.-	458.67
9	13.50	4.8000	240.-	5.1000	204.-	12.-	469.50
10	14.32	4.8920	244.60	5.1722	206.89	12.-	477.81
11	14.25	5.0500	252.50	5.8220	232.88	12.-	511.63
12	20.71	5.5714	278.57	8.1697	326.79	12.-	638.07
13	25.-	3.6000	180.-	4.8000	192.-	12.-	409.-
14	20.-	3.2000	160.-	4.5000	180.-	12.-	372.-
15	14.-	3.1334	156.67	3.7300	149.20	12.-	331.87

หมายเหตุ อัตราค่าแรงในการเก็บนั้นเฉลี่ยวันละ 50 บาท

อัตราค่าแรงในการกระเทาะเปลือกและบรรจุภัณฑ์เฉลี่ยวันละ 40 บาท

¹ จากตารางที่ 14

ที่มา : จากกรมชลประทานเกษตรกรรม 60 ราย

ค่าใช้จ่ายในการเก็บนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ในปีที่ 3-15 ปีละ 12 บาท (ตารางที่ 15)

4. ค่าใช้จ่ายในการจำหน่าย

ในการจำหน่ายนุ่น เกษตรกรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งนุ่นในอัตรา กระสอบละ 10-30 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทางการขนส่งซึ่งขนส่งโดยทางรถยนต์ กล่าวคือ เกษตรกรในอำเภอไทรโยคที่นำนุ่นไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่รับซื้อในจังหวัดจะเสียค่าขนส่ง กระสอบละ 20-30 บาท แต่เกษตรกรที่จำหน่ายนุ่นให้พ่อค้าที่มารับซื้อในหมู่บ้าน พ่อค้า รับซื้อจะหักค่าขนส่งกระสอบละ 15 บาท ส่วนเกษตรกรในอำเภอเมืองซึ่งระยะทางการขนส่งใกล้และสะดวกกว่าอำเภอไทรโยค เสียค่าขนส่งกระสอบละ 10 บาท ในช่วงที่ต้นนุ่น มีอายุ 3-15 ปี เสียค่าขนส่งเฉลี่ยต่อไร่ ปีละ 18.65 - 135.71 บาท (ตารางที่ 16)

5. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

นอกจากค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่น และค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกซึ่งได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าใช้ที่ดิน และค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย

5.1 ค่าภาษีที่ดิน เกษตรกรในอำเภอเมืองและอำเภอไทรโยคส่วนใหญ่มี อาชีพหลักทำไร่อ้อย และไร่มันสำปะหลัง เสียภาษีที่ดินในอัตรา 2-5 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็น อัตราสำหรับที่ดินที่ปลูกพืชล้มลุก แต่จากการสอบถามเกษตรกรที่ปลูกนุ่นเป็นอาชีพหลักและมี พื้นที่ปลูกมากถึง 60 ไร่ เสียภาษีที่ดินในอัตรา 7 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นอัตราสำหรับที่ดินที่ปลูก พืชยืนต้น ในที่นี้จึงใช้อัตราค่าภาษีที่ดิน 7 บาทต่อไร่ ในการคำนวณต้นทุน (ตารางที่ 17)

5.2 ค่าใช้ที่ดิน ในการปลูกนุ่นของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีนั้นส่วนใหญ่ เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเองและไม่มีการเช่าที่ดินเพื่อการปลูกนุ่นเลย นอกจากการเช่า ที่ดินเพื่อปลูกพืชไร่ชนิดอื่น ๆ ซึ่งคิดค่าเช่าที่ดินในอัตราไร่ละ 150 บาทต่อปี¹ จึงคิดค่า ใช้ที่ดินสำหรับการปลูกนุ่นตามค่าเช่าที่ดินเพื่อปลูกพืชไร่ชนิดอื่นเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 150 บาท

¹สัมภาษณ์ จำเริญ ผลยาม, เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอไทรโยค,

ตารางที่ 16 แสดงค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายต่อไร่ แยกตามอายุนุ่น
สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

อายุนุ่น (ปี)	เนื้อที่ปลูกรวม (ไร่)	ค่าขนส่งรวม (บาท)	ค่าขนส่งเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)
3	26	485.-	18.65
4	53	2,230.-	42.08
5	27	1,175.-	43.52
6	63	3,215.-	51.03
7	50	3,195.-	63.90
8	12	715.-	59.58
9	10	495.-	49.50
10	37	2,095.-	56.62
11	20	1,650.-	82.50
12	7	950.-	135.71
13	5	400.-	80.-
14	5	375.-	75.-
15	15	775.-	51.66

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกนุ่น 60 ราย

ตารางที่ 17 แสดงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของการปลูกมันเจ็ดย่อไร่ แยกตามปีที่ปลูก
สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปีที่ 1-2	ปีที่ 3-15
ค่าภาษีที่ดิน	7.-	7.-
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	150.-	150.-
ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย ¹	-	85.66
รวม	157.-	242.66

$$\begin{aligned}
 & \text{1 ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย} \\
 & = \frac{\text{รายจ่ายลงทุนทั้งสิ้น (ตารางที่ 18)}}{13 \text{ ปี}} \\
 & = \underline{1,113.59}
 \end{aligned}$$

13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ตารางที่ 17)

5.3 ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ของการปลูกนุ่นได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีที่ 1 - 2 ซึ่งเป็นระยะที่ต้นนุ่นยังไม่ให้ผลผลิต แต่ก็เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อให้ต้นนุ่นเจริญเติบโต และให้ผลผลิตได้ในปีต่อ ๆ ไป ดังนั้นจึงนำค่าใช้จ่ายของปีที่ 1 - 2 มาเฉลี่ยตัดจำหน่ายให้เป็นค่าใช้จ่ายของปีที่ 3-15 ซึ่งเป็นระยะที่ต้นนุ่นให้ผลผลิตแล้ว โดยหลักการที่ถูกต้องแล้ว ควรเฉลี่ยตัดค่าใช้จ่ายตามปริมาณผลผลิตในแต่ละปี แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายปีที่ 1 - 2 มีจำนวนเพียง 1,113.59 บาท คิดเฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายปีละ 85.66 บาท ซึ่งไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงไปโดยมีนัยสำคัญ จึงเฉลี่ยตัดเท่ากันทุกปี โดยตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปี ตั้งแต่ปีที่ 3-15 เป็นระยะเวลา 13 ปี ๆ ละเท่า ๆ กัน (ตารางที่ 17)

ตารางสรุปแสดงต้นทุนของการปลูกนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30 ซึ่งได้จากรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แยกเป็นรายจ่ายลงทุนซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาปีที่ 1-2 และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ปีที่ 1-2 และรายจ่ายประจำซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปีที่ 3-15 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกระเทาะเปลือกและบรรจุนุ่น ค่าใช้จ่ายในการจำหน่าย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ตารางที่ 19)

รายได้จากการจำหน่ายนุ่น

รายได้ของเกษตรกรขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่เก็บได้ในแต่ละปี และราคาจำหน่ายได้ในแต่ละปี ซึ่งราคานุ่นกระเทาะเปลือกนี้จะไม่แตกต่างกันมาก ในแต่ละปี

1. ปริมาณ นุ่นเป็นไม้ยืนต้นซึ่งให้ผลผลิตเมื่อมีอายุ 3 ปี และจะให้ผลผลิตติดต่อกันไปอีกทุก ๆ ปี ปีละครั้ง ผลผลิตของนุ่นแต่ละต้นจะมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับอายุของต้นนุ่น โดยต้นนุ่นจะให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุก ๆ ปี จากปีที่แรกที่เริ่มติดผลจนถึงปีที่ 12 นุ่นจะให้ผลผลิตมากที่สุด จากนั้นผลผลิตจะเริ่มลดลงนอกจากนี้ปริมาณผลผลิตยังขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นนุ่น และสภาพดินฟ้าอากาศ

ตารางที่ 18 แสดงรายจ่ายลงทนของการปลุกนเมล็ดต่อไร่
สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	รวม
ค่าใช้จ่ายในการปลูก ¹				
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน				
ค่าแรงในการกางที่	108.75			108.75
ค่าจ้างรถไถที่	150.-			150.-
ค่าต้นพันธุ์	22.-			22.-
ค่าแรงในการจัดระยะ ขุดหลุมและปลูก	67.50			67.50
ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ²				
ค่าแรงในการดายหญ้าบนดิน		230.-	150.-	380.-
ค่าล้อมราคาอุปกรณ์		35.67	35.67	71.34
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ³				
ค่าใช้จ่ายต้น		150.-	150.-	300.-
ค่าภายหลังต้น		7.-	7.-	14.-
รวมรายจ่ายลงทนทั้งสิ้น	348.25	422.67	342.67	1,113.59

¹จากตารางที่ 12

²จากตารางที่ 13

³จากตารางที่ 17

ปริมาณผลผลิตนุ่นที่นำมาใช้คำนวณเป็นปริมาณผลผลิตที่ได้จากการสอบถาม
เกษตรกรที่ปลูกนุ่นรวม 60 ราย นำมาแยกเป็นปริมาณผลผลิตนุ่นแต่ละปีตามอายุนุ่น ปริมาณ
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 57-436 กิโลกรัม (ตารางที่ 20)

2. ราคา ราคาที่นำมาใช้ในการคำนวณรายได้จากการจำหน่ายนุ่น เป็น
ราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี พ.ศ.2530 ซึ่งพ่อค้ารับซื้อเป็นผู้กำหนดและจะไม่แตกต่างกัน
มาก กล่าวคือ จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกนุ่น 60 ราย ราคานุ่นกระเทาะเปลือกที่
เกษตรกรขายได้อยู่ระหว่าง 7.00-7.50 บาทต่อกิโลกรัม ในที่นี้จึงใช้ราคาเฉลี่ยของนุ่น
กระเทาะเปลือกเท่ากับ 7.25 บาทต่อกิโลกรัม $[(7 + 7.50) / 2]$

จากปริมาณผลผลิตนุ่นเฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละปี และราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ใน
ปี พ.ศ.2530 ได้นำมาคำนวณเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่ แยกตามอายุนุ่น (ตารางที่ 20)

ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกนุ่น

จากข้อมูลต้นทุนและรายได้ของการปลูกนุ่นตามที่กล่าวข้างต้น ได้นำมาคำนวณหา
กำไรและขาดทุนสุทธิ และกำไรสะสมเฉลี่ยต่อไร่ พร้อมทั้งต้นทุนและกำไร (ขาดทุน) ต่อ
กิโลกรัม แยกตามแต่ละปี

การลงทุนปลูกนุ่นเริ่มมีรายได้ตั้งแต่ปีที่ 3 โดยให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 57 กิโลกรัม
ราคาขายกิโลกรัมละ 7.25 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยไร่ละ 413.25 บาท และมีต้นทุน
เฉลี่ยไร่ละ 604.18 บาท ทำให้มีผลขาดทุนสุทธิในปีที่ 3 ไร่ละ 190.93 บาท ต่อมาปีที่
4 มีรายได้เฉลี่ยไร่ละ 971.50 บาท และมีต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 820.80 บาท มีกำไรสุทธิ
ไร่ละ 150.70 บาท ต่อจากนั้นรายได้และกำไรสุทธิได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี จนถึงปี
ที่ 12 อันเป็นปีที่มีรายได้และกำไรสุทธิมากที่สุด ซึ่งมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 436
กิโลกรัม มีรายได้ 3,161.00 บาท และกำไรสุทธิ 1,983.17 บาท ต่อมาในปีที่ 13-15
ผลผลิต และกำไรสุทธิที่ได้มีแนวโน้มลดลง แต่ก็ยังอยู่ในระดับสูงคือมีรายได้คุ้มกับต้นทุนที่
เกิดขึ้นในแต่ละปี โดยในปีที่ 15 มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 163 กิโลกรัม มีรายได้
เฉลี่ยไร่ละ 1,181.75 บาท มีกำไรสุทธิ 399.88 บาท และมีกำไรสะสมทั้งสิ้น
9,457.64 บาท ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 21

ตารางที่ 20 แสดงปริมาณผลผลิตและรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของการลงทุนปลูกมัน แยกตามปีที่ปลูก
สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

อายุน น (ปี)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ปริมาณผลผลิตรวม (ก.ก.)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ ¹ (ก.ก.)	รายได้เฉลี่ย/ไร่ ² (บาท)
3	26	1,470	57	413.25
4	53	7,097	134	971.50
5	27	3,770	140	1,015.-
6	63	10,439	166	1,203.50
7	50	11,269	225	1,631.25
8	12	2,954	246	1,783.50
9	10	2,653	265	1,921.25
10	37	10,050	272	1,972.-
11	20	6,030	302	2,189.50
12	7	3,050	436	3,161.-
13	5	1,280	256	1,856.-
14	5	1,200	240	1,740.-
15	15	2,450	163	1,181.75

¹ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ = $\frac{\text{ปริมาณผลผลิตรวมของแต่ละปี}}{\text{เนื้อที่ปลูกของแต่ละปี}}$

²รายได้เฉลี่ย/ไร่ = ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ x ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.25

ตารางที่ 21 แสดงผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกมันฝรั่ง สำหรับปีเพาะปลูก 2529/30

รายการ	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12	ปีที่ 13	ปีที่ 14	ปีที่ 15
1 ต้นหนแต่ละปี	604.18	820.80	762.04	774.52	956.74	939.91	947.33	969.52	1,034.46	1,177.83	927.33	885.33	781.87
2 ปริมาณผลผลิตมันฝรั่ง(ก.ก.)	57	134	140	166	225	246	265	272	302	436	256	240	163
3 ราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัม	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25	7.25
4 รายได้แต่ละปี (2 x 3)	413.25	971.50	1,015.-	1,203.50	1,631.25	1,783.50	1,921.25	1,972.-	2,189.50	3,161.-	1,856.-	1,740.-	1,181.75
5 ค่าไร่(ขาดทุนสุทธิ (4-1)	(190.93)	150.70	252.96	428.98	674.51	843.59	973.92	1,002.48	1,155.04	1,983.17	928.67	854.67	399.88
6 ค่าไร่(ขาดทุนสะสม	(190.93)	(40.23)	212.73	641.71	1,316.22	2,159.81	3,133.73	4,136.21	5,291.25	7,274.42	8,203.09	9,057.76	9,457.64
7 ต้นทุนต่อกิโลกรัม(1÷2)	10.60	6.13	5.44	4.67	4.25	3.82	3.58	3.56	3.43	2.70	3.62	3.69	4.80
8 ค่าไร่(ขาดทุน)ต่อก.ก. (3-7)	(3.35)	1.12	1.81	2.58	3.-	3.43	3.67	3.69	3.82	4.55	3.63	3.56	2.45

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย